

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΟΝΑ *

Πού τὰ χωράτιά, πού τὰ γέλωτα και πού οί κουβέντες πού έκανε τίς δυό πρώτες μέρες, σάν περπατούσε δώθε καίθε και γύριζε τὸ Νησί; Μόλις τοῦ ἀπομνησκέ ορεξή νὰ φάη, νὰ μὴν ποθάνη, κ' ἡ μόνη του δουλειὰ εἴτανε νὰ κόψῃ φρούττα, νὰ μαζώνη κάτι χορταρικά πού τὰ δοκίμασε κι ἀφτὰ πρῶτα μὲ φόβο, κ' ὕστερα τᾶκανε θροφή του. Θὰ κόντεβε νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὴ δίψα, ἃ δὲν εἴτανε τὰ φρούττα ἐκεῖνα τὰ ζουμερά κι ἃ δὲν ἔβρισκε μιὰ κρύα βρύση στὸ πλεθρὸ πλεθρὸ τῆς κορφοῦλας, γιατί μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε νὰπομακρυνθῇ κ' ἔμοιαζε σάν κολλημένος στὸ χῶμα τῆς, ἀπαράλλαχτα καθὼς τὸ μωρὸ πού ἀγκαλιάζει τὴ μάνα του και τὴ σφιχτοβάστα, νὰ μὴ φύγῃ.

Τὸ βασάνο του, ἡ τρομάρα του ἀφτὴ και τὸ κρύψιμο διαρκίεσανε τρεῖς βδομάδες, ἕνα μῆνα, και θὰ διαρκούσανε περισσότερο, ἂν ἤξερε ὁ Γιάννης τὰ ἱστορικά τῷ Νησιῷ τοῦ Χουάν Φερνάντεζ. Τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ἀφτὰ, πού ἀκόμη δὲν τὸ γινώριζε ὁ Γιάννης, ἡ Μισοτιέρρα, εἶχε ἡφίστατο, ἡ βουλκάνο πού λένε στὴ Σαντορίνη, δηλαδὴ καμίνι κρυμμένο στὰ σπλάχνα τῆς γῆς και γεμάτο φωτιά. Ἰσα ἰσα πεντέζη χρόνια πρὸ τοῦ ἔρθῃ στὴ Σάντα Κλάρα, ξέσπασαν οἱ ὀλόγες κ' εἶγνε τόσο θεότρανος σεισμός, πού ὡς και τὰ βουνὰ κόντεψε νὰ τὰ χαλάσῃ κι ὅλα στῆς θάλασσας τὸν πᾶτο νὰ τάποσῇ. Φαίνεται πῶς μὲ τὴ μάνητα ἐκεῖνη ξεθύμανε τὸ κακὸ, γιατί ἀπὸ τότες ἡσυχάσε ἡ δημιουργία γύρω γύρω, και βγήκανε μάλιστα παντοῦθε τᾶπειρα τὰ νερά κ' οἱ βρουσῦλες, πού τίς χαίρουνταν τώρα ὁ Γιάννης και πού πότιζαν πέρα και πέρα τὴ Σάντα Κλάρα τὴν ἰδία. Καί σὰ βλέπεις τόσα νερά, πάντα θὰ πῇ πῶς ἔχασε τὴν πρώτη του, τὴν τρομαχτικὰ δύναμή του ὁ Βουλκάνος, τὴ δύναμη πού ὅλα τὰ καταστρέφει, ὅσο κι ἂν εἶναι ἄξιος ἀκόμα νὰ σοῦ τραντάξῃ τὸ Νησί και νὰ καταλάβῃς ἀπὸ τὴ δόνησή του πῶς ὁ Ἡφαίστος, ὁ γέρο Ἡφαίστος δὲν εἶναι πεθαμμένος θεός.

Λένε πῶς τὰ ζῶα, τὴν παραμονὴ τοῦ σεισμοῦ, τὸ νοιώθουνε και φοβοῦνται. Μπορεῖ κι ὁ ἄθρωπος, σὰ βρίσκεται σὲ μέρος πού ἀπὸ κάτω φλόγα τὸ δουλεύει, τὰ ἰδία νὰ παθαῖνῃ και γιὰ τέτοιο λόγο νὰ πῇ κανεὶς πῶς ἀνησυχῶσε και συμμαζώνουνταν ὁ Γιάννης. Ὡς τόσο και στοὺς σεισμοδαρμένους τοὺς τόπους ζοῦνε ξέγνοιαστα οἱ ἄνθρωποι, γιατί τοὺς εἶναι ὁ τόπος τοὺς γνωστός. Ἐδῶ τοῦ εἴταν ὅλα ξένα κι ἀγνωστα. Δυὸ πράματα ἐννοιοῦθε, δυὸ πράματα ἔβλεπε, γιατί δὲ φιλοσοφοῦσε και πολὺ, πῶς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, χωρὶς νὰ βρῇ τὸν τρόπο νὰ τὸ ἐμποδίσῃ, ἀλλάζε και πῇ-

γαινε ἡ ζωὴ του, και πῶς του κάκου! τοῦ χρειάζότανε συντροφιά και δὲν μπορούσε νὰ ζήσῃ ἔτσι.

Λοιπὸν πάλι τᾶφταιγε ὅλα ἡ μοναξιά: θὰ φανῇ ἀφτὸ πού λέμε κι ἀπὸ τὰκόλουθο περιστατικὸ πού τὸν ἔκαμε, ὕστερις ἀπὸ ἕνα μῆνα φόβο και συμμαζωξιά, νὰ κατεβῇ στὸ τέλος κι ἀπὸ τὴν κορφοῦλα του. Τὸ πρῶτο πρῶτο πού τοῦ ἔδωσε λίγο θάρρος και λίγη ἐλπίδα, εἴτανε κατιτίς πού δὲν τὸ πρόσεχε ὁ ἴδιος νὰ τὸ δῇ κι ὥστόσο δὲν μπορούσε νὰ μὴν τὸ πάρῃ τὸ μάτι του. Τίς μέρες ἐκεῖνες πού καθότανε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο και δὲ σάλεβε, κάποτε σηκώνονταν νὰ κάμῃ κ' ἕνα γύρο, νὰ ξεμουδιάσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως τότες τὸν ἀπονέγκωνε ὁ φόβος, δὲν τολμοῦσε νὰ κἀνῃ πολλὰ βήματα κ' ἔτσι πῆγαινε πάντα στὸ ἴδιο μέρος και γύριζε πίσω στὸ δέντρο του: ὅλα μαζί, πού νὰ πῆς, καμιά κατσοταριά μέτρα περίπατο τὸ πολὺ πολὺ. Μὰ τὸ χῶμα, πού εἴταν ἀπάτητο πρὶν ἔρθῃ ὁ Γιάννης, ἀστραφεῖ ἀπὸ λογιὸ λογιάνε χόρτα και λουλούδια. Δὲν περάσανε δέκα δεκαπέντε μέρες κι ἀρχισαν τὰ χόρτα νὰ στρώνουνταν και νὰ σκύφουν τὰ λουλούδια: φάνηκε σὲ λίγο κ' ἕνα στεναδάκι, πού πῆγαινε ὀλόγια, φάνηκε σὰ μονοπάτι. Γιὰ ἕνα μῆνα, κατάντησε νὰ μὴ βλέπῃς πιά μήτε χόρτα μήτε λουλούδια: παρὰ τῶρατο ἐκεῖνο τὸ χῶμα τοῦ Νησιοῦ, τὸ μαβροκόκκινο. Εἶχε γίνῃ τελείος δρόμος, ὅσο μικρὸς κι ἂν εἴτανε.

Δὲ φαντάζεσαι τὴ χαρὰ τοῦ Γιάννη, σάν τὸν εἶδε. Θὰ μοῦ πῆς, δὲν εἴτανε και τίποτις.

Ὡστόσο εἴτανε, σημαντικὸ μάλιστα. Μήπως ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου δὲ δίνει σ' ὅλα τὰ πράματα τὴν ἀληθινὴ τους σημασία; Τοῦ φάνηκε ἀξάφνα σὰ νὰ μὴν εἴτανε πιά ἔρημο σάν και πρῶτα τὸ Νησί, σὰ νὰ μὴν εἴταν ἀκατοίκητο. Καί βέβαια πῶς ἀκατοίκητο δὲν εἴτανε, ἀφοῦ στὸ Νησί κατοικοῦσε ὁ Γιάννης. Μὰ ὡς τότες, ὅπου νὰ γίνῃ τὸ μονοπάτι, δὲν τὸ βλεπε ἀκόμη πῶς εἴτανε κι ἀφτὶς ἐκεῖ. Ἐβλεπε τὴ μοναξιά και τίποτις ἄλλο. Τὸ μονοπάτι, τὸ δρομάκι ἐκεῖνο στάθηκε σάν καθρέφτης πού πρώτη φορὰ εἶδε τὸν ἐαυτὸ του. Κόντεψε νὰ πιστέψῃ πῶς εἴτανε τώρα δυὸ νομάτοι στὸ Νησί, ὁ ἴδιος και τὸ δέφτερο ἐκεῖνο τὸ δὲν ἔρω ποῦ τοῦ ἔδειχνε ὁ καθρέφτης, δηλαδὴ τὸ ἔργο τὸ δικό του, ὁ δρόμος πού ἀνοίξε, δίχως νὰ τὸ θέλῃ.

Και δὲν εἶχε ἄδικο νὰ τὸ θαρρῇ ὁ Γιάννης. Ὁ ἄνθρωπος τέτοιος εἶναι πού ἅμα δουλέψῃ τὸ χέρι του ἢ ὁ νοῦς του, πολλαπλασιάζει τὴ δημιουργία και καμαρώνει τὸν ἐαυτὸ του σὰ ἔργα πού κάνει. Λοιπὸν ἀγάπησε τὴν κορφοῦλα τοῦ ὁ Γιάννης ἀκόμη περισσότερο. Μὰ στοχαστῆκε συνάμα πῶς μπορούσε τώρα νὰ τὴν ἀφήσῃ, νὰ πᾶῃ και παρέκει. Τῷξερε πῶς τὸ μονοπάτι του πάντα θὰ τᾶδρισκε στὴν ἰδία θέση κι ἀφτὸ τοῦ ἔδινε δύναμη. Ἐβγαίνει στὸ περγιάκι, ὅπως βγαίνει κανεὶς ὅζω ἀπὸ τὸ χωριὸ του, σάν ἔχει σπιτί στὸ χωριό, και λέει πῶς μπορεῖ νὰ γυρίσῃ ὅποτε θελεῖ στὸ σπιτί του.

Ὡστόσο δὲν κατέβηκε στὶς κάσες. Πρῶτα φοβούντανε τὰγνωστα πράματα πού ἀνταμῶνε κάθε τόσο στὸ Νησί: τώρα σὰ νὰ φοβοῦνταν και τὰ γνωστὰ και τὰ συνηθισμένα του, ἀφοῦ λὲς και τᾶπέφεβε νὰ πᾶῃ νᾶνοίξῃ τὴν κάσσα μὲ τὰ φαγώσιμα πού ἀπὸ παιδι γινώριζε τί πράμα εἴτανε. Μὰ θυμῆθηκε πῶς στὸ Νησί του

ὡς κι ἀφτὰ ἔμοιαζε νᾶλλάξανε γούστο. Δὲν τοῦ εἶχε πε-
τύχει και τὸ ρόμυ. Ποὺς μπορούσε νὰ πῇ κ' ὅθ τοῦ
πιτυχαίνανε και τᾶλλα; Στὴ Σάντα Κλάρα ὅλα δια-
φορετικά, ὅλα καινούρια. Στοχαστῆκε, λέει, κάλλια νὰ
πᾶῃ κάτω στὸν κάμπο: εἶχε τὸ σκοπὸ του τὸ παιδί
και κάτι τὸν τραβοῦσε πέρα μεριά.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πού ὁ Γιάννης γύρεβε φαγὶ νὰ
φάῃ. Τὸ μῆνα πού πέρασε στὴν κορφοῦλα τοῦ ἔτρωγε
ὅλο τὰ ἰδία: εἶχε μαζώξει κοντὰ στὴ βρύση πού κα-
τέβαινε κ' ἕνα εἶδος καρδαμόχορτο πού τοῦ δρόσιζε
πολὺ τὸ στομάχι και τοῦ ἔκανε καλὸ. Μὰ κι ἀπὸ τέ-
τοια νὰ μὴν εἶχε, δὲ θὰ τὸν ἔμελλε ὁ φόβος του τό-
τες εἴτανε τόσος πού θὰ θρεφότανε και μὲ ῥίζες και
μὲ χῶμα, προτιμότερα παρὰ νᾶφήσῃ τὴν κορφοῦλα
του. Στὸ Νησί ὅμως καθὼς και τὸ παρατήρησαν κα-
τόπι κάμποσοι ταξιδιώτες, ὅλα εἴτανε θεοῦ χαρὰ και
γιὰ τὴ χώνεψη περίφημα: κι ἀβρώστος νὰ εἰσυνα,
λέει, μὲ τὰ διάφορα τὰ πορικὰ και τὰ χόρτα πού
ἔβγαζε ἡ Σάντα Κλάρα, θὰ γινόντουνα θειοῖ. Λοιπὸν
τοῦ φτάνανε τοῦ Γιάννη, γιὰ νὰ ζήσῃ, ὅσα εἶχε, και
δὲν ἀποθύμησε μάλιστα διόλου τὸ φαγὶ πού θᾶδρισκε
στὶς κάσες, εἴτε γιατί τοῦ ἔρχότανε ὑποψία μπάς και
δὲν ταίριαζε μὲ τὸν ἀέρα τοῦ Νησιοῦ, εἴτε γιατί τόσα
χρόνια τὸ βαρέθηκε κ' ἤθελε νᾶλλάξῃ: ἃς ποῦμε πῶς
τᾶφινε κιόλας, δίχως νὰ τᾶγγιζῇ, γιὰ νὰ πεισματώ-
σουνε τᾶχα οἱ συντρόφοι. Μὰ τώρα πού ἔκαμε κουρά-
γιο, εἶπε νὰ δοκιμάσῃ κι ἄλλο φαγὶ, και τὸ ἤξερε πῶς
ὁ κάμπο: θὰ τοῦ ἔδινε μπόλινο. Ἐκεῖ, λέει, νὰ πᾶῃ
νὰ βουνίσῃ. Καί σηκώθηκε στὸ ποδάρι.

Σηκώθηκε στὸ ποδάρι, μὰ φαίνεται πῶς δὲν εἶχε
ἀκόμη ὁ φίλος κουράγιο τόσο πολὺ ὅσο θάρρος. Ἀντίς
νὰ τραβῆξῃ ἀπὸ τὴ βεματιά, πού δὲν τοῦ εἴτανε κι
ἄγνωστο μέρος, προτίμησε νὰ πᾶῃ μιὰ μιὰ τίς κυρ-
φούλες κ' ἔως ἔτσι νὰ πιστέψῃ πάντα πῶς δὲν εἴτανε
πολὺ μακριὰ κ' ἡ δική του. Ἀκολουθώντας τίς κορ-
φούλες, δηλαδὴ ἀνεβαίνοντας και κατεβαίνοντας ἀπὸ
τὴ μιὰ στὴν ἄλληνα, λογάρισε πῶς θὰ καταστάλαζε
στὸν κάμπο, ἀφοῦ κ' ἀφτὶς πῆγαιναν ὡς ἐκεῖ. Μὰ δὲν
τοῦ βγήκε ὁ λογαριασμός του σὲ καλὸ. Μόλις κατέ-
βηκε ἀπὸ τὴν κορφοῦλα του και θέλησε νᾶνεβῇ στὴν
πλαγινή, μέσα στὸ κοίλωμα πού βρίσκουνταν ἀναμε-
ταξῶ στὶς δυὸ κορφοῦλες και πού δὲν εἴτανε και τόσο
βαθουλὸ, ἔμπλεξε ὁ Γιάννης σὲ μιὰ σωστὴ θάλασ-
σα φτέρες, χόρτα, δειντρόβριζες και φυτρωτά. Τὴν πρῶ-
τη μέρα, εἶχε δεῖ ἄλλα τόσα στὴ βεματιά και τᾶ-
κοψε μάλιστα τότες μὲ τὸ μαχαίρι του. Σήμερις μήτε
τὸ συλλογίστηκε νὰ κόψῃ τίποτις, παρὰ ἔλεγε πῶς νὰ
γλυτώσῃ ἀμέσως. Ξανανεβῆκε λίγα βήματα στὸ πλε-
θρὸ τῆς κορφοῦλας του, ἔκαμε τὸ γύρο και χωρὶς πολ-
λὲς δυσκολίες, μπόρεσε νὰ κατεβῇ στὴν ἀμμουδιά
ἐκεῖνη τὴ στενὴ πού εἶχε λουστῇ μιὰ φορὰ.

Ἐδῶ μήτε φτέρες μήτε δειντρόβριζες. Ἡσυχάσε τὸ
παιδί. Κ' ἡ ἀμμουδιά, στὸν κάμπο θὰ τὸν ἔφερνε.
Ἀρχισε νὰ πορπατῇ μὲ περισσότερὸ κέφι: μπροστὰ
του ἴσως ὁ δρόμος.

Βάδιζε ἡσυχὰ ἡσυχὰ, σάν ἄνθρωπος πού ὕστερις
ἀπὸ καμὶν ἀβρώστια βγαίνει νὰ πᾶῃ τὴν ἀνάσα του
και χαίρεται τὴ ζωὴ. Μὰ δὲ βιάζονταν ὁ Γιάννης
και γιὰ κάποιον ἄλλο λόγο: δηλαδὴ προφυλάγουνταν
και πρόσεχε μήπως πᾶῃ πάλι τίποτις πού δὲν τὸ
πρόσεχε. Κι ὅμως ἔπαθε ἀκόμη κάτι: ἀλήθεια πού
τᾶπαθε γιὰ καλὸ του. Ὅσο ἀγγλῖα κι ἂν πῆγαινε ὁ
Γιάννης, ἔφτασε στὸ τέλος τῆς στρατᾶς και βρέθηκε
ἀξάφνα, ὅχι στὸν κάμπο, μὰ παραπλεθρα, σὰ πῶδια
τοῦ ἀψηλοῦ τοῦ βουνοῦ, ἰσα ἰσα στὸ μέρος ἐκεῖνο πού
ἔβριξε τουφεκί, νομίζοντας πῶς βαροῦσε ἀνθρώπους. Τὸ
θυμῆθηκε, σιασῆθηκε, τράβηξε τὸ δρόμο του, σὰ νὰ
τοῦ φάνηκε πῶς ἀκουγε πάλι τουφεκιά, και τὸ πιὸ νό-
στιμο εἶναι πού ὅσο εἶχε τρομάξει τότες μὲ τὴ σιγα-
σιὰ τὴ μοναδικὴ τῆς Σάντα Κλάρας, ἄλλο τόσο θὰ
τρόμαζε τώρα, μόνο νᾶκουγε κανέναν κρέτο. Ἀπὸ τὴν

* Κύνταξε τὴ φύλλα 96 και 97. — Στὸ 96 φύλλο, σελ.
1, στήλ. 3 παράπεσε μιὰ φράση πού χαλάει ἔτσι τὸ νόη-
μα. Ἡ φράση ὀλόκληρη, σωστὴ τυπωμένη, εἶνε: «Και
μάλιστα πολὺ σπάνια πῆγαινε ξένος κόσμος ὡς ἐκεῖδ᾽,
γιατί ἀφτὰ πού θὰ διηγηθῶμε ἀκολούθησαν ὅλοι στὸν πε-
ρασμένο αἰῶνα, πρὸς τὰ 1725, πού βαπέρια δὲν εἶχε ἀκό-
μα, πού δὲν πολυταξιδεύαν κιόλας, και λιγώτερο ἀπ' ὅ-
λους οἱ δικοί μας οἱ καημένοι, σκλάβοι τότες ὅλοι τους,
κι' ὅσο κι ἂν τυραννιοῦνταν ὅσιτι τους μὲ τοὺς κα-
ταραμένους τοὺς Τούρκους, δὲν μπορούσαν νὰ μισέ-
ψουν ἀπὸ τὸν τόπο τους, νὰ μὴν ἀφήσουν ὀλομόναχα τὰ
παιδιά μὲ τίς μαννάδες».

ημέρα εκείνη άπαράτησε τό τουφέκι του και τδβαλε στη σπηλιά της κορφούλας του. Φτάνει μάλιστα που συλλογιότανε τό τουφέκι του και θάρρεψε στη στιγμή πως βρόντηξε άλλη μια. Έφυγε άμέσως, τρεχάτος. Δέν τόλμισε όμως να μπη στο ρουμάνι με τάπειρα τά δέντρα· πήγε λιγάκι παρέκει, να καθήση στη μεγάλη ολόγυμνη άμμουδιά.

Έμεινε ώρες καθήμενος σταθρόπουλα· λες και περνούσε ο καιρός, δίχως να τδ νοιώσει. Κάτι θα πρόσμενε, ίσως να κάμει άπόφαση και να πάη, όπως τό σκόπευε, μέσα στο ρουμάνι του κάμπου. Προσμένοντας όμως, κοίταζε, δηλαδή κοίταζε τδ περιγιάλι, γιατί δέ σήκωνε και πολύ τδ μάτια του, να κοιτάξη πιο μακριά. Λοιπόν έβλεπε τδ θάλασσα που λίγο λίγο άνέβαινε, προχωρούσε ίσια με τδ ρτάση στο μέρος που καθότανε ο Γιάννης, με ήθελε άκόμη ώρα νάνεβη ως εκείδδ. Α! Γιατί τάχα να μν πάη ο ίδιος ως κάτω, να λούση τδ πόδια του στο γαλά; Τδ κολύμπι μήτε τδθαζε πιά με τδ νου του Μπορούσε τουλάχιστο να βραχή ως τδ μέση, που εΐτανε και κουρασμένος. Τίποτα δέν είχε να φοβηθή· τδ θάλασσα ήσυχη και τδ μέρος της άμμουδίας που ανέπαζαν τώρα τδ νερά, τδ είχε δει πρώτα ο Γιάννης· κ' ήξερε πως δέν εΐταν εκεί μήτε βράχοι μήτε ρίζες. Ιδύθηκε λοιπόν κι άντς να καθεται στον άμμο τόν ξερό, κάθισε μέσα στη θάλασσα, πάντα όμως σδ λιγάκι σωριασμένος. Έπειτα σηκώθηκε, έκαμε τδ σταθρό του, προχώρησε, μπήκε ως τδ μέση, έσκυψε, έβρεξε τδ κεφάλι του, άρχισε να περπατδ, με τδ πρόσωπο πάντα γυρισμένο προς τόν κάμπο, γιατί τδπόρθεγε να βλέπη τδ πελάγο. Σταθήκε μάλιστα μια στιγμή άκίνητος, θωρώντας τδ ρουμάνι, σδ νάλεγε μέσα του πως καλά θάκανε, τδ νύχτα εκεί να μείνη να πλαγιάση άπόψε, άντς να γυρίση τόσο δρόμο. Δέ θα πρόστανε κιόλας.

Έκει που τδλεγε, νοιώθε άξαφνα, χωρίς ο ίδιος να κινή ένα βήμα, πως σάλεθε και μάλιστα πως προχωρούσε, σδ να πορπάται της θάλασσας ο πάτος και να τόν έφερνε προς τάκορυάλι. Έπειδδς όμως ο Γιάννης στέκουνταν τότες άκίνητος, έτυχε κείνο που τυχαίνει πάντα σδ τέτοια περίστασι, δηλαδή έπεσε άνάσκελα. Και πέφτοντας είδε κάτω ένα μάβρο, πιό σωστά ένα καστανόμαβρο ζώο—μα δέν πήγαινε ο νους του στην παραζάλη του να παρατηρήση τδ χρώματα,—ένα ζώο μακρί και πλατί, δχι πολύ χοντρό, που σέρνουνταν και πάκιζε να βγδ στην άμμουδιά.

Εΐτανε μια μεγαλούτσικη άχελώνα, γιατί άχελώνας θαλασσινός έχει πληθος και πληθος εκεί κάτω άφτες μάλιστα, δχι μόνο που είναι τδ κρέας του περιφνημο για φαγι, μα βγάζουνε και κάτι άβγά που πάνε και τάποθέτουνε στις βραχότρυπες και που τρώγονται ώραία. Συνηθίζουν οι άχελώνες και περιφέρονται κοπαδιαστά, ώστε φτάνει να τδ θέλγς και θροφή δέ σου λείπει. Η άχελώνα που άπάντησε ο Γιάννης φαίνεται πως κάπου τδν παράσυρε τδ ρέμα και με τδ θάλασσα που άνέβαινε, άνέβαινε και δάμνη μοναχή της. Λοιπόν μπορούσε να τδ βγδ και σδ καλό του φίλου μας, που τδν είδε, μα δέν τδ συλλογίστηκε άφιά. Εΐταν άκόμη τρομασμένος άπό τδ πρώτα στην κορφούλα του· μόλις, με τδ μονοπάτι του κείνο, είχε πάρει λιγάκι άπάνω του· τώρα, ένα μικρό άσήμαντο περιστατικό άρκεσε για να πελαγώση και πάλι. Έτσι ο άθρωπος, στη μοναξιά, είναι παιχινιδι που τδ παίζει τδ φύσημα τδ άγέρα, κ' ένα μονοπάτι, μιά άχελώνα, που μήτε προσέχει σδ τέτοια πράματα, σδ βρίσκειται μαζί με τούς άθρώπους, τδ άλλάζουνε τδ ζωδ του δλύτελα.

Ο Γιάννης σδν έπεσε κ' είδε τδν άχελώνα, θέλησε άμέσως να σηκωθή, να κόψη δρόμο. Δέν μπόρεσε. Ο φόβος, μήπως ή θάλασσα τόν πλακώση πριν προφτάση να φύγη, τδ έδωκε δύναμη. Άρχισε

να τρέχει προς τδν κάμπο. Πδρνούσε τδν κάμπο στο ρουμάνι, που τσες ώρες διάταζε να πάη μέσα. Ένα μικρό πρόχωμα χώριζε τδ ρουμάνι άπό τδν άμμουδιά. Πέδηξε ο Γιάννης. Βρέθηκε άναμεταξδ στα δέντρα. Έκαμε πάλι τδ σταθρό του.

Νά που γλύτωσε! Γλύτωσε άπό τί; Κι ο ίδιος δέν ήξερε. Τέτοιο μέγεθος άχελώνα δέν είχε δει στη ζωδ του. Μήτε τδ φαντάστηκε πως εΐταν άχελώνα. Κατήπι μονάχα είχε να τδ μάθδ. Θάρρεψε πως άντάμωσε κανένα θεριό, πως τέτοια πολλά μπορεί να βγούν άπό τδ θάλασσα—είχε δικιο σ' άφτό—νάρθουνε κατάντου του, να τόν περικυλώσουνε, να τόνε χτυπήσουνε με τδ κάρκαλό τους, να τόνε φάνε. Κι ο Γιάννης ο καημένος, τδξω τδ παλληκάρι, που θάλασσα και φουρτούνες δέ φοβότανε, τώρα κοίταζε άπό τδ ρουμάνι, βαστώντας σφιχτά ένα δέντρο, μπας και τόν κυνηγούσε τδ ζώο· έτρεμε ο Γιάννης με λάχη και τδ ξαναδδ.

Νά μν τδ κατηγορούμε και πολύ τδ παλληκάρι μας. Έτρεμε δχι, γιατί τάχα εΐτανε δειλός άπό φυσικό του, παρδ μόνο γιατί έβλεπε πράμα που τδν εΐταν άγνωστο και τδθλεπε στη μοναξιά. Φίλο δέν είχε, άθρωπο δέν είχε, να τδ πούνε, να πάψη με τδ λόγια κ' ή τρομάρα. Τδ πιο περίεργο είναι που ένω πήγε στο ρουμάνι να κόψη φρούττα και να γυρίση στην κορφούλα του τδν ίδια μέρα, έξη μήνες καθήσε δίχως να τολμήση να βγαλή δξω τδ μύτη του. Ηξη μήνες είχε πόθο να φύγη άπό και να ξαναχαρή τδ σπηλιά του, τδ μονοπάτι του. Τίποτα! Βήμα δέν μπορούσε να κάμει. Άλήθεια περίεργο πράμα να είναι κανείς μόνος σ' ένα Νησί, και λαχτάρα να τόν τρώη, σδν μια μοναξιά τδ Νησιού, για μιά άλλη μοναξιά. Όσο μόνος εΐταν έδω, τόσο μόνος εΐτανε και τδν κορφούλα του. Μα έννοιωθε άπομόνωση τώρα μεγαλύτερη σδ μέρος που βρισκότανε· τδ φαίνονταν κάποτε σδ να εΐτανε ξεντεμένος. Κ' ίσα ίσα γι' άφτό, τόν άπαράτησε ως κ' ή λίγη δύναμη που τδν είχε άπομείνει και δέν τδ κατάρθωνε να ξεκινήση, να ξανακάμει τόσο δρόμο.

Πως έζησε; Μυστήριο σωστό. Έζησε, γιατί θέλησή του εΐτανε να ζήση. Παράξενη θέληση κι άφτδ στα χάλια που είχε, χωρίς παρηγοριά, χωρίς έλπίδα. Όχι! Καθαρό χωρίς έλπίδα δέν εΐταν ο Γιάννης. Έλεγε πως έπρεπε να ζήση, για νάνταμωθή καμιά μέρα με τούς άθρώπους, να τούς ξαναδδ, να μν ποθήν μόνος. Δέν θδ πδ άφτό πως δέν άπελπίστηκε πολλές φορές, μα τέτοια ιδέα, τέτοια έλπίδα τδν έγενερε που και που να μν τδ χτυπήση όλα κάτω, να πάρη άπάνω του, να βασταχτδ. Κ' ή έλπίδα του άφτδ τόν έκαμε ίσα ίσα, μν τύχη και πάθη τίποτες, να καταντήση τρομερός φοβιτσιάρης. Ο Γιάννης, άπό τδν πρώτη νύχτα που πέρασε σδ ρουμάνι, μήτε τδ στοχάστηκε να πλαγιάση με τδν ήσυχια του σδ κούφιο κείνο τδ δέντρο, που πλάγιασε πρώτα. Δέν τδν φάνηκε σίγουρο άκριτδ να κοιτάται κάτω σδ χώμα, και για να γλυτώση άπό έναν κίνδυνο, δέν κατάλαβε πως πήγαινε σδ μεγαλήτερο. Άνέθηκε, να κοιμηθδ άπάνω σδ δέντρα. Έλεεινδ κοιμήσι, και μάλιστα τδν πρώτη νύχτα. Τδ όνειράτα τόν ξαναπαίρνανε, μόλις που σφαλούσε τδ μάτι· θάρρουνε κάθε στιγμή πως έπεφτε, πως βρίσκουνταν πάλι κάτω και πως γλιστρούσε τδ πόδι του σδ ζώα, πως τδν έγλυφαν τδ πρόσωπο, τδ μάτια, τδ στόμα και τδ άπορουφούσαν τέλος τδν ψυχή. Τόσο πολύ τόν κυνήγαε άφτδ του ή φαντασία, τόσο άηδία τδν έρχότανε, που ως και τδν ήμέρα έμνησκε άπάνω σδ δέντρα, πηγαίνοντας άπό τδ ένα σάλλο. Και τδ είχε μάλιστα για έφτύχημά του, τδ χαιρούνταν και τδν γαλήνεβε τδν καρδιά που δέν είχε ανάγκη να ζδ κάτω, που εΐτανε στη Σάντα Κλάρα και τέτοια δέντρα, να μπορδ άφτδς μέσα να κάμει τδ φωλιά του.

Άλήθεια φωλιά κατάντησε να είναι σδ μερικες μέρες· έκοψε δυό τρία κλαδιά, τδ κουβάλησε, τδβαλε άπάνω σ' άλλα δυό, πήρε φύλλα, τδστρωσε, έκαμε σωστό κρεβάτι, σωστή κάμαρα μάλιστα, με τοίχους και με ταβάνι, πάζοντας δηλαδή τάλλα κλαριά τδ τριγύρω του κι άπό πάνω του.

Καλά που είχε και τόσα πολλά και διάφορα φρούτα σδ δέντρα. Είδεμδ θάτρωγε τδ φύλλα, θάτρωγε τδ φλούδα, δέν τόν έμελε, φτάνει να ξερε πως εκεί άπάνω δέ θδ τόν πείραζε κανένας. Καλά όμως που εΐτανε και τδ νερό κείνο τδν ποταμού. Κατόπι, σδν ήρθε κόσμος στη Σάντα Κλάρα κ' έγινε χωριό, λένε πως ένας άθρωπος, περπατώντας άλάκαιρη μέρα σδους βράχους και σδ βουνά, για να κάμει δύναμη, για να μδ νοιώσει κουράση ουτε φαί δέ χρειάζεται, παρδ τδν φτάνει ναχη μαζί του και να πίνδ άπό κείνο τδ νερό. Περισσότερο άπό τδ φρούττα, ίσως τόν έσωσε τδ νερό τδν ποταμού, όσο κι αν έτρεχε ο καημένος να κατεβδ να τδ πάρη. Άπό τδν ήμέρα που είδε τδν άχελώνα, δέν ήθελε να δδ μήτε τρεχάμενο νερό, μη λάχη και ξετριπώση τίποτες άπό τόν πάτο. Τδ λοιπόν είχε ρτειαξει ο ίδιος μ' ένα πλατί πλατί φύλλο και με τδ κοτσάνι του σδν άκρη, ένα είδος κούπα ή ποτήρι. Πήγαινε σιγά σιγά, σδ ζύγωνε μάλιστα σδ ποταμάκι, σέρνουνταν κατά γδς σδν τδ φειδι, άπλωνε τδ φύλλο με τδ κοτσάνι που είναι πολύ μακρί σδ κείνα τδ μέρη, άντλούσε νερό και τδ ρουφούσε άγάλια άγάλια, να μν τόν άκούρη κανένα ζώο κ' έρθη κι άφτό.

Μα κάθε φορά που είχε πει κάμψατο, έννοιωθε τδν έαφτό του πιό άναλαφρο· έπαυσε θάρρος και παρπατούσε ίσια με τδ δέντρο του. Μια φορά πήγε λιγάκι και παρέκει άπό τδ δέντρα του τδ συνηθισμένα. Σκούνηται σ' ένα μέρος και κόντεψε να πείση Βαστάχτηκε με τδ χέρι και τδν φάνηκε σδ νάγγιζε καρδί. Κοίταζε. Εΐτανε τδ παπούτσι του που τδφνησε σδ ρουμάνι, έδω και πεντεξη μήνες, σδν πρωτοπλάγιασε. Μα τί παπούτσι; Μέσα, δξω, άπάνω, κάτω, είχανε φυτρώσει λογιό λογιό χόρτα, που μόλις έβλεπες πετδ και που έμοιαζαν πιά και τούτα σδν άλλο είδος πράμα, μήτε παπούτσι, μήτε χώμα. Νά, ίδια κι άπαράλλαχτα κούθς κι ο καημένος μας ο Γιάννης, που εΐτανε τώρα καημένος σδν πρασινάδα της Σάντα Κλάρας, μισδ άθρωπος, μισδ ζώο, ίσως μάλιστα και μισδ φυτό, φυτό περπατούμενο, ή και άκίνητο πιό συχνά· ή παντοδύναμη φύση τόν είχε δεμένο με χίλιες κλωστές, σδ να τδν έπλεκε ύφανση να τόν άποσκειπάση άλάκαιρο με τάκούραστά της τδ φύλλα και τδ κλαριά.

Οι έξη μήνες πέρασαν, σδ να εΐταν αιώνας ο καθένας τους. Μα που να ξέρη κιόλας ο Γιάννης πόσος καιρός πέρασε άφτότου εΐτανε σδ ρουμάνι; Μήπως εΐταν άστρονόμος να κρατήξη λογαριασμό, ή μήπως μπορούσε να τδ βαλή με τδ νου του άπαρχης ένας άπλός νάφτης, να σημειώνη τις μέρες άπό τδ πρώτη που κατέβηκε σδ Νησί, σδν είχε να συλλεγησδ, για σωρ άλλα πράματα; Ο Γιάννης καθώς και σδ ταξίδια του, άπό τόν ούρανό, άπό τδ κρύο ή τδ ζέστη γνώριζε και τις εποχές τδν χρόνου. Εΐχε και καλούτσικο μνημονικό. Θυμότανε πως τόν έβγαλαν οι συντρόφοι στη Σάντα Κλάρα μήνα Μάη, και μάλιστα πρωτομαγιά, έπειδδ σδν καράβι όλος ο κόσμος ήξερε τδ μερομηνία. Θδ πδ άφτό λοιπόν πως έφτασε καλοκαίρι σδν έξορία του. Κι άλήθεια, εΐτανε τότες μαγεφτικός ο καιρός, έβγαине ναρίς ο ήλιος και βασιλέβε άργά· οι μέρες μεγαλούτσικες. Μέσα σδν παραζάλη του και τούς καημούς του, για να μν πούμε τούς φόβους του, χαιρούνταν ο δύστυχος τουλάχιστο που βρέκε καλοκαιριά, και κάποτε μάλιστα τυραννίδταν με τδν ιδέα πως ποιος ξέρει τί θα τδν έφερνε ο χειμώνας, γιατί χειμώνα πρόσμενε ο Γιάννης.

(Ακολουθεί)